

RAN-2301000401030002
M.A. Semester Part-1 Examination March - 2026
Patanjali Yoga Darshanam - (Sadhanapad) & Manusmriti (Adhyaya-3)
(Paper-III)
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શવિલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book.

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર. 1 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ)
(20)
Answer briefly. (Any five)

- (1) દર્શન શબ્દના મૂળમાં કયો ધાતુ રહેલો છે ?
Which metal is at the root of the word darshan ?
- (2) ‘ક્રિયાયોગ’ કેટલા પ્રકારનાં છે ? કયાં કયાં ?
How many types of ‘Kriya Yoga’ are there ? Which are they ?
- (3) નાસ્તિક દર્શનના નામ જણાવો.
Name the nastic philosophy.
- (4) ચિત્તની કેટલી અશુદ્ધિઓ કહી છે ? કઈ કઈ ?
How many impurities of mind have been mentioned ? Which are they ?
- (5) ‘વિવાહ’ કેટલા પ્રકારના છે અને કયા કયા ?
How many types of ‘marriage’ are there and which are they ?
- (6) ‘મધુપર્ક’ એટલે શું ?
What is ‘મધુપર્ક’ ?
- (7) બ્રાહ્મણનાં ઘરે કોણ અતિથિ ન ગણાય ?
Who is not considered a guest in a Brahmin’s house ?

પ્ર. 2 (અ) સૂત્ર સમજાવો . (ગમે તે બે)
(10)
(A) Explain Sutra. (Any Two)

૧. અતિન્યાશુચિદુઃખાનાત્મસુ નિત્યશુદ્ધિસુખાત્મખ્યાતિરવિદ્યા ।
૨. તતઃ ક્ષીયતે પ્રકાશાવરણમ્ ।
૩. તતો દ્વન્દ્વાનભિઘાતઃ ।
૪. દગ્દર્શનશક્ત્યોરેકાત્મતેવાસ્મિતા ।

પ્ર. 2 (બ) અનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે બે)

(10)

(B) Translate with Explanation. (Any Two)

- ૧) ષટ્ત્રિંશદાદિકં ચર્યં ગુરૌ ત્રૈવેદિકં વ્રતમ્ ।
તદધિકં પાદિકં વા ગ્રહણાન્તિકમેવ વા ॥
- ૨) દશ પૂર્વાન્પરાન્વંશ્યાનાત્માનં ચૈકવિંશકમ્ ।
બ્રાહ્મીપુત્રઃ સુકૃતકૃત્ત્વમોચયેદેનસઃ પિતૃન્ ॥
- ૩) ન કન્યાયાઃ પિતા વિદ્વાન્ગૃહણીયા ચ્છુલ્કમણ્વપિ ।
ગૃહવશ્છુલ્કં હિ લોભેન સ્યાન્નરોડપત્યવિક્રયી ॥
- ૪) સ્વાધ્યાયે નિત્યયુક્તઃ સ્યાદૈવે ચૈવેહ કર્મણિ ।
દૈવકર્મણિ યુક્તો હિ બિભર્તીદં ચરાચરમ્ ॥

પ્ર. 3 યોગદર્શનનાં પાંચ ક્લેશોનો વિસ્તાર્થી પરિચય આપો.

(20)

Give a detailed introduction to Yogadarshan in five countries.

અથવા / OR

પ્ર. 3 યમનિયમાસનપ્રાણાયમપ્રત્યાહારધારણાધ્યાનસમાધયોડષ્ટાવંગાનિ । - સૂત્રની સવિસ્તર ચર્ચા કરો.
યમનિયમાસનપ્રાણાયમપ્રત્યાહારધારણાધ્યાનસમાધયોડષ્ટાવંગાનિ । Explain in detail.

પ્ર. 4 'મનુસ્મૃતિ' અનુસાર અષ્ટ-વિવાહ સવિસ્તર વર્ણવો.

(20)

Describe in detail Ashta-Vividha according to Manusmriti.

અથવા / OR

પ્ર. 4 મનુસ્મૃતિ (અધ્યાય-૩)માં નિરૂપિત વિષયવસ્તુની સવિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
Discuss the themes of 'Manusmriti - Adhaya - 3'.

પ્ર. 5 વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(20)

With Critical notes. (Any Two)

- (1) અભિનિવેશ ।
- (2) યોગ દર્શને ઇશ્વરસ્થાનમ્ ।
- (3) અતિથિસત્કારઃ ।
- (4) પિંડપ્રદાન વિધિ.
- (4) પિંડપ્રદાનઃ ।